

Lesní družstvo obcí

Ronovská 338

582 22 Příbyslav

Společnost je vedená u Krajského soudu v Hradci Králové, oddíl Dr, vložka 377

IČ 64259773

DIČ CZ64259773

Údaje o majetku

Celková výměra obhospodařovaného majetku: 5895 ha

Celková výměra OSL: 7653 ha

Historie

Předmluva

Myšlenka družstevnictví je poměrně stará a její počátky je nutno hledat ještě v období Rakouska – Uherska. Po vzniku samostatného Československa bylo družstevnictví podporováno a dosáhlo značného rozmachu. Lesních družstev vzniklo v třicátých letech a pak ještě po skončení druhé světové války více než 120, s výměrou cca 55 tis. ha. Rozvoj lesních družstev byl násilně zastaven v padesátých letech minulého století jejich zestátněním.

Lesní družstvo obcí se sídlem v Přibyslavi je největším lesním družstvem v České republice a patří i mezi lesní družstva nejstarší. V době svého vzniku na sklonku roku 1930 byla celosvětová hospodářská krize, majetek byl zasažen polomem a i přesto dokázali naši předchůdci družstvo udržet a rozvinout. Lesní družstvo se dokázalo i přes značné škody přenést přes válečná léta, ale nedokázalo odolat náporu komunistické zvěle. Majetek družstva byl v roce 1959 zestátněn a idea lesního družstevnictví byla na dlouhých 36 let pohřbena hluboko do archivů.

Po roce 1989 se nemalým úsilím několika nadšených lesníků a politiků podařilo v roce 1995 lesní družstva obnovit. Majetek byl vrácen bez nároku na srovnatelná plnění jako u jiných majetků. Budovy a cesty požadovaly investice a opravy. Lesní družstvo obcí obstálo a dnes je rovnocenným partnerem, sebevědomým podnikatelským subjektem, který dokazuje, že myšlenka družstevnictví neztratila nic na svém původním obsahu. Lesní družstvo obcí je opět úspěšným, solidním a důvěryhodným obchodním partnerem, významným zaměstnavatelem a zejména rozumným správcem obrovského bohatství, které tvoří 5850 ha pozemků. Výnosy, které plynou vlastníkům jako nájemné, dosáhly za deset let od obnovení lesního družstva více než 143 mil. Kč a velmi významně ovlivnily rozvoj podílnických obcí.

75. výročí založení a 10. výročí obnovení Lesního družstva je příležitostí k ohlédnutí, výzvou k bilancování a zamyšlení se nad smyslem našeho konání. Konání všech, kteří se zasloužili o vznik, rozvoj, ale i obnovu a novou prosperitu Lesního družstva obcí, bezesporu smysl mělo a má.

I n g. J i ř í S v o b o d a
ředitel Lesního družstva obcí

□ □

□ □

Společenské poměry a podmínky pro založení družstva

Od 12. století existoval ve Žďárských vrších a jejich širším okolí, po obou stranách bývalé zemské hranice mezi Čechami a Moravou, rozsáhlý lesní majetek. Roku 1826 tento bývalý majetek cisterciáckého kláštera zakoupil Josef Jan Vratislav z Mitrovic od Náboženského fondu pro knížete Dietrichsteina. Sňatkem Clotildy Dietrichsteinové a Eduarda Clam-Callase přechází následně panství na Clam-Callase. Jeho výměra činila přes 18 000 ha a lidově byl nazýván „klášterské panství“. Pozůstal z několika bývalých panství evidovaných po staletí v zemských

deskách Království Českého a Markrabství Moravského. Na Moravě to bylo bývalé panství žďárského kláštera a k němu přiléhající malé panství Nové Veselí. Na české straně sem patřilo panství Polná – Přibyslav s přilehlým malým panstvím Vojnův Městec. Celý tento dobře prosperující lesní majetek se organizačně členil na Městec, Cikháj, Sklené, Světnov, Slavkovice, Polák, Veselí, Najdek, Račín, Ransko, Sopoty, Pohled, Borová a Dobrouť. Po roce 1918 se v dědickém řízení stali majiteli tohoto velkostatku manželé Zdenko Radslav a Eleonora Kinští. Tento ucelený majetek se však rychle rozpadal. První pozemková reforma z něj vyčlenila značnou část zemědělské půdy parcelací panských dvorů. Revír Sopoty připadl Ministerstvu národní obrany ČSR. Po ukončení těchto majetkových změn kolem roku 1928 hospodařili manželé Kinští na celkové výměře 13 279 ha, z toho lesní půda činila cca 12 100 ha.

sídlo Lesního družstva obcí v Přibyslavi

V roce 1930 byla uskutečněna lesní pozemková reforma, která zmíněný lesní majetek rozdělila na tři části. Manželům Kinským zůstaly revíry Městec, Cikháj, Najdek a část Račina o

výměře 5 624 ha lesní půdy. Ostatní revíry převzala za úplatu nově zřízená Lesní družstva obcí Polná a Přibyslav.

Lesnímu družstvu Přibyslav připadly revíry Sklené, Světnov, Slavkovice, Polák, Veselí, Ransko, část Račina a Borová o výměře cca 5 513 ha lesní půdy a Lesnímu družstvu Polná revír Dobrouťov o výměře cca 729 ha, zvětšený později o některé obecní a selské lesy.

Vznik lesních družstev obcí byl záměrný. Zatímco velký panský majetek zemědělský byl parcelován nadrobno, aby se zemědělská půda dostala co největšímu počtu zájemců, u lesů přihlíděly zákonodárné sbory ke zvláštnímu charakteru lesního hospodářství. Ten vyplývá z dlouhodobého života lesa, který plné své zralosti, doby obmýtní, dosahuje až ve věku sto nebo i více let. Dále plyne z příznivého vlivu, který má les na krajinu, zejména na poměry vodohospodářské, půdoochranné, teplotní a celkové příznivé ovlivňování životního prostředí. Bylo uznáno, že toto důležité poslání může les plnit jen při pečlivém obhospodařování ve větším soustředěném celku v rukou odborně fundovaných lesníků.

Úkolem družstva bylo podporovat hospodářský rozvoj svých členů, pečovat o povznesení jejich lesního hospodářství. Družstvo toho mělo dosahovat péčí o společný odbyt a zpeněžení dřeva, případně pro ně obstarávat společný prodej a nákup dřeva z přípustných těžeb. Družstvo se mělo starat o zajištění přiměřené prodejní ceny dřeva svých členů a zprostředkovávat proti přiměřeným zárukám svých členů úvěry na roční etát. Dále mělo obstarávat pro členy hospodářské a technické potřeby pro lesní hospodářství, lesní sazenice, semena a jiný potřebný materiál. Pro členy družstva mělo pořádat odborné kurzy, přednášky, Sídlo Lesního družstva obcí v Přibyslavi exkurze a výstavy, konat hospodářské pokusy, vydávat letáky a publikace o úkolech a činnosti družstva. Na lesním hospodářství svých členů bylo družstvo povinno hospodařit podle jednotného plánu.

Každý člen družstva byl povinen zaplatit hotově nejméně jeden závodní podíl a zápisné ve výši stanovené valnou hromadou. Členové ručili svými podíly za závazky družstva a dvojnásobnou částkou upsaných podílů ještě po dobu jednoho roku po skončení členství.

Správu tvořily valná hromada, dozorčí rada a představenstvo. Představenstvo určovalo čas, program a místo konání valné hromady, které se mohl zúčastnit jen ten, kdo se prokázal členskou knížkou nebo legitimací vydanou družstvem k valné hromadě. Právo hlasovat se řídilo podle počtu závodních podílů, přičemž na každý upsaný podíl připadal jeden hlas. Valná hromada rozhodovala ve všech záležitostech družstva.

Dozorčí rada měla 9 členů volených z členstva valnou hromadou na tři roky. Každý rok vystupovala jedna třetina členů. Členové dozorčí rady měli nárok pouze na úhradu hotových výloh vynaložených v záležitosti družstva. Působnost dozorčí rady spočívala v péči o to, aby byly dodržovány stanovy a ustanovení valných hromad a usnesení představenstva. Dozorčí rada volila ze svého středu předsedu a zapisovatele.

Představenstvo družstva se skládalo z 9 členů volených valnou hromadou na tříleté období. Ze svého středu volilo předsedu, místopředsedu, jednatele a finančního referenta. Představenstvo zastupovalo družstvo ve styku s úřady a podniky podle předpisů zákona o společenstvech a podle stanov družstva. Řídilo všechny hospodářské, obchodní a administrativní záležitosti družstva. Představenstvo jmenovalo na základě systemizace schválené valnou hromadou zaměstnance družstva.

Prameny a literatura ke kapitole „Poměry ve společnosti a obecné podmínky pro založení družstva“

- 1) Jasanský, O.: Úvodní proslov ze dne 18. 8. 1995
  - 2) Mach, R.: Borovský revír
  - 3) Stanovy družstva ze dne 18. 4. 1931 zapsané u Krajského soudu v Kutné Hoře, kanc. odd. V., dne 6. července 1931 (archiv LDO)
  - 4) Sekotová, V.: Dějiny původce fondu (Státní oblastní archiv Zámrsk)
  - 5) Žofka, R.: KINSKÝ (1996)
  - 6) Knihy protokolů valných hromad Lesního družstva 1931–1949 (SOA Zámrsk)
  - 7) Protokol o ustavující valné hromadě Lesního družstva 3. 12. 1930 (SOA Zámrsk)
-

Vznik a hospodaření Lesního družstva v Přibyslavi

Vznik družstva

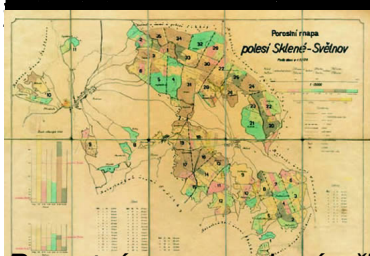
Myšlenku lesního družstevnictví je možno najít již v počátcích samotného zemědělského družstevnictví, tedy přibližně v osmdesátých letech 19. století. Otevřel ji roku 1885 tehdejší významný český lesník A. Melichar ve spolkovém časopisu České lesnické jednoty. Od té doby vyzdvihli myšlenku uplatnění družstevní formy v lesnictví na lesnických kongresech a v tisku

lesmistr Nimburský, Ing. Holub a Ing. Hacker (1909). Družstevní forma měla řešit především problémy drobných lesních majetků a hospodaření na nich. Všechny pokusy o její realizaci, ať již u nás, či v zahraničí, však selhaly. Tato idea byla obnovena přibližně v roce 1923 v úřadu České zemědělské rady. Jejím velkým propagátorem a autorem byl tehdejší vrchní lesní inspektor Jan Frič. Roku 1926 vystupuje na mezinárodním kongresu v Římě s referátem na téma Mezinárodní význam lesního družstevnictví a hospodářská lesní reforma.

V roce 1928 se poslanec Dr. Zadina dozvídá o záměru, podle kterého mělo panství Zámek Žďár přejít do vlastnictví pražského arcibiskupství jako odškodné za panství v Brdech, kde byla zřízena vojenská střelnice. Inicioval svolání protestní schůze do Přibyslavi, jež se konala 23. listopadu 1928, na které byly zastoupeny okresy Chotěboř, Přibyslav, Německý Brod, Nové Město na Moravě, Žďár, Zemědělská rada a další. Na této schůzi byl iniciován vznik akčního výboru pro přípravu lesního družstva a zároveň byla navázána úzká spolupráce s vrchním lesním radou Janem Fričem, který dostal za úkol od Dr. Zadiny propočítat rentabilitu majetku.

Akční výbor se scházel pravidelně, vypracoval finanční plán a organizační strukturu budoucího útvaru, který měl převzít lesy. Avšak začalo být zřejmé, že zástupci okresu Chotěboř s plánem vzniku družstva nesouhlasí. Vše vyvrcholilo podáním žádosti Pozemkovému úřadu v Praze o přiděl lesů pro okres Chotěboř samostatně. Z tohoto důvodu byla 15. ledna 1930 svolána do Přibyslavi nová schůze a zde bylo rozhodnuto položit reformu na nový podklad, na samostatné obce. Během střetů mezi okresem Chotěboř a akčním výborem složil svoji funkci předseda akčního výboru Šmirous z Bukové a novým předsedou byl jmenován Josef Lacina, vyjednavatelem Dr. Zadina. Okres Chotěboř založil vlastní akční výbor, který však nevyvíjel žádnou činnost. Ve chvíli, kdy byla svolána první valná hromada, doporučil akční výbor okresu Chotěboř, aby se obce přihlásily u akčního výboru v Přibyslavi.

Porostní mapa vydaná při prvním zařizení majetku roku 1938. Polezí Sklené

